

NEXT EUROPE

Manifest za Evropo Manifest za Europu

Izhodišče

1. Evropa v strateški sili

Politika degenerira v insceniranje iger moči, brez prepoznavne strategije. To je zelo oddaljeno od velike naloge oblikovati javni prostor, izhajajoč iz prepričljivih idej, racionalnega uresničevanja soodgovornosti občanov in njihovih predstavnikov. Rezultati volitev potrjujejo te čudnosti. Glede na tradicionalne stranke potrjujejo vsakokratno dilemo vodenja, kot tudi izgubo avtoritete. Običajne stranke izgublajo soglasje, hkrati pa se frustracija volivcev na novo naveže drugje. Politični aparat preprosto teče naprej, kot da se ni nič zgodilo. Kot legitimacijsko krizo označimo tisto hromečo plesen, ki se je poglela čez Evropo. Sen odhoda v novo zgodovinsko obdobje je videti drugačen.

Politik se sooča z velikimi zgodovinskimi izzivi – od aktualne množične migracije, iz katere mogoče lahko nastane selitev narodov, prek nevarnosti terorizma pa do aktualne svetovne politične tvegane krajine – bodisi z nemočjo bodisi s situacijskim upravljanjem krize. Hrepenenje občanov po strateških perspektivah prihodnosti ostane brez odgovora. Politika se poslavlja od kulturnega obzorja. Politična elita ostaja brez besed.

Družba brez usmeritev je družba v sili.

V jedru je proces razumljiv: vsaka oseba in vsaka družba mora stalno filtrirati in sortirati skorajda neskončno število prihajajočih informacij. To posebej velja v času dramatičnega porasta kompleksnosti. Le pomislimo na globalizacijo in digitalizacijo, tehnološki napredek in demografske spremembe – potreba po redu je ogromna. Zgodovina in politika običajno dajeta orientacijsko pomožno znanje, ki posamezne podatke uvršča v razumljive kontekste. V obdobju konflikta med Vzhodom in Zahodom je bil ta svetovni politični red globalnega antagonizma velik vir za orientacijo. Ko se je ta vek svetovne politične arhitekture potopil, je bilo to povpraševanje po orientaciji bolj neposredno in množično naslovljeno na notranje-politične proizvajalce. Politična artistika pa od takrat zaposluje sprejemnike politične pozornosti pretežno s finesami tehnik moči.

Polazne osnove

1. Evropa u strateškim silama

Politika degenerira u insceniranje igara moči, bez prepoznatljive strategije. To je vrlo daleko od vrlo važne zadaće oblikovanja javnog prostora, koja proizlazi iz uvjerljivih ideja, racionalnog uvažavanja suodgovornosti građana i njihovih predstavnika. Rezultati izbora potvrđuju tu čudnu situaciju. Kada se pogledaju tradicionalne stranke, potvrđuju se raznorazne dileme u vođenju, te se također gubi autoritet. Obične stranke gube konsenzus, a istovremeno se frustracija birača usmjerava drugdje. Politički aparat jednostavno ide naprijed, kao da se ništa nije dogodilo. Kao legitimacijsku krizu označit ćemo tu paralizirajuću plijesan koja se proširila diljem Europe. San odlaska u novo povijesno razdoblje vidljivo je drugačiji.

Politika se suočava s velikim povijesnim izazovima – od aktualne masovne migracije, iz koje će možda nastati seoba naroda, preko prijetnje terorizma, sve do aktualnog svjetskog političkog rizičnog krajolika – ili kroz nemoć ili kroz situacijsko upravljanjem kriznim situacijama. Želje građana po pitanju strateških perspektiva budućnosti ostaju bez odgovora. Politika se pozdravlja s kulturnim obzorom. Politička elita ostaje bez riječi.

Društvo bez usmjerenja je društvo u nevolji.

U suštini, taj proces je razumljiv: svaka osoba i svako društvo mora stalno filtrirati i sortirati gotovo beskonačan broj nadolazećih informacija. To posebno vrijedi u dobu dramatičnog porasta kompleksnosti. Pomislimo samo na globalizaciju i digitalizaciju, tehnološki napredak i demografske promjene – potreba za redom je ogromna. Povijest i politika obično daju orijentacijsko dodatno znanje, koje pojedine podatke uvrštava u razumljive kontekste. U razdoblju konflikta između Istoka i Zapada taj je svjetski politički poredak globalnog antagonizma bio veliki izvor orijentacije. Kada se je taj vijek svjetske političke arhitekture potopio, traženje orijentacije bilo je neposrednije i u većoj mjeri usmjereno prema unutrašnjopolitičkim proizvođačima. Umjetnost politike od

Predsodobni čas je dajal identiteto z relativno preprostimi, preglednimi oblikami življenja, zaprtimi svetovnimi nazori, stabilnim okoljem, javnim konsenzom o vsakodnevnom pomenu odnosa do transcendentnosti človeka. V sodobnem času ti kulturni okvirni pogoji niso več dani: naraščajoča zapletenost socialne organizacije, pluralizacija, pa tudi destabilizacija z redčenjem življenjskih svetov, anonimnost družbenih ureditev, mobilnost in naraščajoča hitrost propadanja zgodovinskih izkušenj, razvrednotenje tradicionalnih lojalnosti. V zvezi s tem sociologija znanja zelo nazorno govori o trpljenju sodobnega človeka ob trajno poglobljajočem se stanju brezdomstva.

Če danes ugotovimo odpoved politike na tako dramatičen način, potem se moramo zavedati dejanskega eksistenčnega stanja: v političnem smislu našega življenja nismo imetniki mesta v loži, ki zdolgočaseno in sproščeno spremljamo rešitev drame na odru. Ne – smo udeleženci, soodgovorni, smo sodelujoči. To pa moramo vzeti posebno resno. Sicer se nam ne bo uspelo repiti iz države in družbe v sili. V javnosti ni političnega diskurza. Narativ popolnoma zmanjkuje, čeprav bi nam dovolil najti nove poti.

2. Inovacijski prostor

Inovacijski prostor Evropa

V svetovni konkurenci globalnih trgov je Evropa odvisna od inovacijske dinamike svojih ljudi. Inovacija predpostavlja kreativnost, ki se vedno bolj strni v interdisciplinarnih raziskovalnih grozdih. Energetske mreže, raziskovanje materialov, informacijska tehnologija, okolje, podnebne spremembe, robotika, biosistemske vede, podatkovne vede, medicina in zdravstvo, kulturne vede, raziskovanje identitete, migracije, da bi omenili le nekatere, so problemsko usmerjena raziskovalna področja, ki interdisciplinarno povezujejo mnoge stroke čez meje tradicionalnih strokovnih meja in jih povezujejo v novih raziskovalnih grozdih. Problemsko usmerjeno raziskovanje ima za cilj, da iz temeljnih in aplikativnih raziskav pride do novih izdelkov in nove kompetence delovanja.

Zato mora Evropa postaviti okvirne pogoje in spodbude za inovacijske centre, v katerih raziskovanje visokih šol in univerz poteka v sodelovanju s podjetji, družbenimi ustanovami in tistimi javnega sektorja. Inovacija tako postane odločilni dejavnik zavarovanja prihodnjih trgov in kakovosti življenja neke družbe. Inovacija pa ni

tada primatelje političke pažnje pretežno drži zaposlenima pomoću finesa tehnika moći.

Predsuvremeno doba identitet je stvaralo relativno jednostavnim, preglednim oblicima života, zatvorenim svjetonazorima, stabilnim okolišem, javnim konsenzusom o svakodnevnom smislu odnosa prema transcendentnosti čovjeka. U današnjem dobu ti kulturni okvirni uvjeti više nisu naprosto dani: rastuća zapletenost socijalne organizacije, pluralizacija, te također destabilizacija kroz razrjeđivanje životnih savjeta, anonimnost društvenih uređenja, mobilnost i rastuća brzina propadanja povijesnih iskustava, obezvrjeđivanje tradicionalnih lojalnosti. U svezi s tim sociologija znanja vrlo jasno govori o patnji suvremenog čovjeka u trajno pogubljenom stanju bezdomstva. Ako danas neuspjeh politike utvrdimo na tako dramatičan način, moramo potom biti svjesni stvarnoga egzistencijalnoga stanja: u političkom smislu našega života nismo vlasnici mjesta u loži, iz kojega s dosadom i slobodno pratimo rješenje drame na pozornici. Ne – mi smo sudionici, soodgovorni, sudjelujemo. To moramo shvatiti posebno ozbiljno. Zasigurno nam neće uspjeti izvući se iz države i društva – silom. U javnosti nema političkog diskursa. Narativ tu u potpunosti nedostaje, premda bi nam omogućio pronalazak novih putova.

2. Inovacijski prostor

Inovacijski prostor Evropa

U svjetskoj konkurenciji globalnih tržišta Evropa je ovisna o inovacijskoj dinamici svojih ljudi. Inovacija pretpostavlja kreativnost, koja se sve više usmjerava prema interdisciplinarnim istraživačkim klasterima. Energetske mreže, istraživanje materijala, informacijska tehnologija, okoliš, klimatske promjene, robotika, biosistemske znanosti, podatkovne znanosti, medicina i zdravstvo, kulturne znanosti, istraživanje identiteta, migracija, da spomenemo samo neke, problemski su usmjerena istraživačka područja koja interdisciplinarno povezuju mnoge struke preko granica tradicionalnih stručnih ograničenja, te ih povezuju s novim istraživačkim klasterima. Problemski usmjereno istraživanje ima za cilj da iz temeljnih i aplikativnih istraživanja dođe do novih rezultata i nove kompetencije za djelovanje. Evropa zato mora postaviti okvirne uvjete i poticaje za inovacijske centre, u kojima se istraživanja visokih škola i sveučilišta odvijaju u suradnji s tvrtkama, društvenim ustanovama i ustanovama

določena le s tehničnimi in ekonomskimi dejavniki, temveč mora od začetka upoštevati družbene, kulturne in ekološke vidike. Postajajo dejavniki trajnostne inovativnosti. Šele trajnostna inovacija zagotavlja sposobnost družbe za prihodnost. Naraščajoča kompleksnost infrastrukturnih nalog je danes tako ogromna, da je ne moremo obvladovati brez podpore digitalizacije in pametnih algoritmov. Primeri so mobilnost (avtonomni prevozi), pametna mesta, energetski sistemi, svet industrije in dela (industrija 4.0). Pri tem algoritmi in veliki podatki ne spreminjajo le znanosti in tehnologije, temveč tudi gospodarstvo in družbo na zaskrbljujoč način. Vpliv globalno delujočih podjetij in velikih moči se izraža v njihovi moči nad podatki in algoritmi! Evropa se mora izkazati kot močan inovacijski prostor za digitalizacijo in umetno inteligenco, da bi lahko obstala v globalni konkurenci z npr. ZDA in Kitajsko.

V Evropi pa nista nastali samo znanost in tehnologija, ki sta v veku globalizacije vodili do svetovne inovacijske dinamike. V Evropi je nastal tudi edinstven kulturni prostor, katerega podlaga so demokracija in človekove pravice. Ta duh kulturnega prostora Evrope mora biti povezan z dinamično inovacijskega prostora Evrope, da bi v prihodnosti ostal atraktiven življenjski prostor. Konkretno, delovni in življenjski prostor se bosta dramatično spremenila pod vplivom umetne inteligence in velikih podatkov. Zato mora Evropa ustvariti okvirne pogoje za šolske in izobraževalne sisteme, da bodo v Evropi, v veku digitalizacije, odprte poklicne in življenjske možnosti za mlade. Končno mora Evropa zavarovati tudi etične in pravne okvirne pogoje (npr. zasebnost, kibernetična varnost), da bi te tehnologije prihodnosti oblikovali tako, da ostanejo ohranjene človekove pravice in demokracija kot blagovni znamki Evrope.

3. Evropa mladih

Krepiti Evropo

Mnogi dejavniki mladim preprečujejo, da bi priznali Evropo. Sem spadajo na eni strani ogromne dimenzije mladinske brezposelnosti v mnogih južnih državah EU. Mladina komaj vidi poklicne in iz tega izhajajoče zasebne perspektive. To ji preprečuje, da bi se zanimala za nadnacionalne probleme in vprašanja na evropski ravni. Mlada generacija se pogosto »ne čuti razumljena« in »prezrta s strani politike«. To še posebno velja za

javnog sektora. Inovacija će tako postati presudni čimbenik za osiguravanje budućih tržišta i kvalitete života društva. Inovacija nije određena tehničkim i ekonomskim čimbenicima, tim više mora od početka poštivati društvene, kulturne i ekološke perspektive. One postaju čimbenici trajne inovativnosti. Samo trajna inovacija osigurava sposobnost društva za budućnost.

Rastuća kompleksnost infrastrukturnih zadataka danas je toliko velika da je ne možemo svladati bez potpore digitalizacije i pametnih algoritama. Primjeri su mobilnost (autonomni transport), pametni prostori, energetski sustavi, svijet industrije i rada (industrija 4.0). Pri tome algoritmi i *big data* ne mijenjaju samo znanosti i tehnologije, nego također i gospodarstvo i društvo, na zabrinjavajući način. Utjecaj globalnih tvrtki i velikih sila manifestira se u njihovoj moći nad podacima i algoritmima! Evropa se mora izkazati kao moćan inovacijski prostor u digitalizaciji i umjetnoj inteligenciji, da bi tako opstala u globalnoj konkurenciji s npr. SAD i Kinom.

U Evropi nisu nastali samo znanost i tehnologija koji su u dobu globalizacije doveli do svjetske inovacijske dinamike. U Evropi je također nastao i jedinstveni kulturni prostor, čija su podlaga demokracija i ljudska prava. Taj duh kulturnog prostora Evrope mora biti povezan s dinamičkom inovacijskog prostora Evrope, da bi u budućnosti ostao atraktivnim prostorom za život. Konkretno, radni i životni prostor će se dramatično promijeniti pod utjecajem umjetne inteligencije i *big data*. Evropa zato mora ostvariti okvirne uvjete za školske i obrazovne sustave, da se u Evropi, u doba digitalizacije, otvore profesionalne i životne mogućnosti za mlade. Evropa konačno mora osigurati i etičke i pravne okvirne uvjete (npr. privatnost, kibernetična sigurnost), da bi te tehnologije budućnosti oblikovali tako da se sačuvaju ljudska prava i demokracija kao zaštitni znaci Evrope.

3. Evropa mladih

Jačanje Evrope

Mnogi čimbenici mlade sprečavaju da prihvate Evropu. Ovdje spadaju s jedne strane ogromni razmjeri nezaposlenosti mladih u mnogim južnim državama EU. Mladež jedva vidi profesionalne i iz toga proizlazeće privatne perspektive. To ih sprečava da se zainteresiraju za nadnacionalne probleme i pitanja na evropskoj razini. Mlada generacija se često »osjeća neshvaćenom« i

Evropo, ki se zdi daleč proč od življenjske resničnosti mladine. Prav tako marsikje v EU, poleg možnosti gospodarske participacije, manjkajo jasne ponudbe za politično in družbeno udejstvovanje mladih ljudi. Aktualno sta le dva poslanca Evropskega parlamenta pod 30. letom starosti. Posebno z vidika demografskih sprememb in iz njih izhajajočih kolosalnih izzivov, ki čakajo na mlade generacije Evrope, je vključitev mladih ljudi v evropske instance in procese odločanja nujna, v smislu demokratizacije, poštenega sožitja generacij. Za mlado Evropo prihodnosti je pomembna jasna opredelitev do svobode ter praksa solidarnosti in trajnosti. Končno je tako v odgovornosti kot tudi v interesu Evrope, da obstoječi človeški kapital mladih generacij učinkovito vključi, zato, da bi z inovacijami in mladimi idejami ostala konkurenčna tudi v globalnem kontekstu.

4. Zaupanje v svobodo

Vsako inovativno udejstvovanje se zgodi v svobodi, v katero moramo zaupati. Dovolj je omejujočih meril, celotnega divjega reguliranja, zakonov še in še, podrobnosti ravnanja do najpodrobnejšega življenjskega gibanja, tako da s tem zadušimo posameznikovo svobodo. Rak sedanosti se imenuje regulirajoče upravljanje.

Ob naraščajoči obliki tudi digitalizacija prinaša elemente, ki omejujejo svobodo in omogočajo popolno nadziranje ljudi. Sicer povsod prinaša učinkovitost, hkrati pa preži nevarnost politične destabilizacije z nejevoljo ljudi.

Lahko rečemo, da je potrebna subsidiarnost na vseh ravneh, ker ravno v vsakdanjem življenju lahko bolje ocenimo in cenimo stvari. Tukaj ponovno nastane plast svobode, da se regije in lokalne skupnosti razvijejo naprej, vendar subsidiarno v harmonizaciji s celotno linijo lastne odgovornosti in v konkurenčni igri moči trgov.

Vsak razvoj v vseh plasteh cveti le v svobodi, v zaupanju zagotovljeni svobodi, ki ne sme biti omejena.

Na podlagi dobre materialne podlage in duhovne predpostavke se lahko nadaljuje razvoj skupne Evrope v svobodi, pri čemer imajo velik delež umetnost, znanstvene vede in religije ter so tudi predmet narativa, da se medsebojno pogovorimo in razvijamo ideje. Narativ zastaja. Napetosti med Vzhodom in Jugom, Severom in Zahodom bomo lahko obvladovali samo z lastnim intenzivnim narativom, kar pomeni, da nepotrebne razlike, ki so utemeljene ideološko, premagamo. Narativ

»prezrenom od strane politike«. To posebno vriedi za Evropu, koja se čini dalekom od životne stvarnosti mladeži. Također, mnogima u EU, pored mogućnosti gospodarske participacije, nedostaju i jasne opcije za političko i društveno sudjelovanje mladih ljudi. Europski parlament trenutno ima samo dva člana mlađa od 30 godina. Osobito s točke gledišta demografskih promjena i iz njih proizlazećih kolosalnih izazova koji čekaju mlade generacije Evrope, uključivanje mladih ljudi u europske instance i procese odlučivanja je nužno, u smislu demokratizacije, korektnoga suživota generacija. Za mladu Evropu budućnosti važno je jasno opredjeljenje za slobodu, te praksa solidarnosti i postojanosti. Konačno, isto tako je u sferi odgovornosti, kao i u interesu Evrope, da postojeći ljudski kapital mladih generacija učinkovito uključi, kako bi s inovacijama i mladim idejama ostala konkurentna i u globalnom kontekstu.

4. Povjerenje u slobodu

Svako inovativno djelovanje događa se u slobodi, u koju moramo imati povjerenja. Postoji dovoljno ograničavajućih kriterija, sveukupne divlje regulative, sve više i više zakona, regulativnih detalja do najsitnijih potankosti životnog gibanja, tako da s njima gušimo slobodu osobe. Rakom današnjice smatra se regulirajuće upravljanje.

U sve više rastućim oblicima, i digitalizacija donosi elemente koji ograničavaju slobodu i omogućavaju potpuno nadziranje ljudi. Ona zasiurno posvuda donosi učinkovitost, ali istovremeno donosi i nesigurnost zbog političke destabilizacije i frustraciju ljudi. Možemo reći da je potrebna supsidijarnost na svim razinama, jer upravo u svakidašnjem životu možemo bolje ocijeniti i cijeniti stvari. Tu će ponovno nastati sloj slobode, pomoću kojega će se regije i lokalne zajednice dalje razvijati, ali supsidijarno, u harmonizaciji s cjelovitom linijom vlastite odgovornosti i u konkurencijskoj igri moći tržišta.

Sav razvoj u svim slojevima može cvjetati samo u slobodi, u slobodi zajamčenoj povjerenjem, koja ne smije biti ograničena.

Na osnovi dobre materijalne podloge i duhovnih pretpostavki nastaviti će se razvoj zajedničke Evrope u slobodi, pri čemu veliki udio imaju umjetnost, znanost i religija, pa su i oni predmet narativa kod kojega se uzajamno razgovaramo i razvijamo ideje. Narativ stagnira. Napetosti između Istoka i Juga, Sjevera i Zapada lako ćemo prevladati samo vlastitim intenzivnim narativom, kao

osvobaja, zakoni omejujujeo.

Kaj narediti?

1. Razvoj strategije za premagovanje političnega zastoja

Politika mora biti vedno usmerjena v občane Evrope, zato narativ, kaj mislijo občani.

Gre za jasno upravljanje Evrope in za strategijo s sosedi, kot so Rusija, Kitajska in ZDA, postavitev za globalnega igralca (global player). Reforma Sveta Evrope je nakazana – za sprejemanje bistvenih, jasnih odločitev. Naučiti se moramo jezika za varnost, migracijo, finance in razvoj.

Evropa mora razviti perspektive za prihodnost, pojasniti legitimacijo, dati transparentnost in pokazati prepoznavno, jasno strukturo vodenja.

2. Inovativnost

Z inovativnostjo in raziskovanjem naj se ukvarjajo vsi, ne le na univerzah, temveč tudi zunaj njih, v obratih. Vse to prispeva k inovacijski moči, da bomo razvili trg za leto 2050, ki ga potrebujemo vsi. Velika tematika prihodnosti je digitalizacija z vsemi svojimi plastmi, do umetne inteligence in robotike, tudi človeški obstoj.

1. Mlada Evropa

Mlada Evropa je podlaga nadaljnje Evrope. Tukaj je treba skrbni vzeti resno in sprejeti korenine le-teh. Mladino je treba vključiti v politično diskusijo. V mladini je moč inovacije.

Mladinska strategija pomeni okrepljeno vključevanje mladine. Dodatno, naj se skrajšajo mandatne periode mandatarjev, da bi spodbujali tok mnenj.

4. Evropa starejših

Naraščajoč premik demografije kaže značilno staranje našega evropskega prebivalstva. S tem nastajajo nove težave v skrbi za starejše ljudi. Na tem mestu naj poudarimo, da se ljudje v dobrem stanju starajo bodisi duševno bodisi telesno. Zaklada njihovih izkušenj ne smemo izgubiti in ga moramo vedno bolj upoštevati. Na tem mestu moramo poglobiti dialog starejših in mlajših.

5. Zaupanje v prihodnost

Tukaj gre za to, da se Evropa naprej gradi na svobodi in jo vidimo v vsemi njenimi kulturnimi dosežki, znotraj celine, bogate z napetostmi. Evropa zdaj ima raznolikost, ki jo pozdravljamo in prav oblikuje šarm evropskega profila. Delati v

sredstvom kojim ćemo prevladati nepotrebne razlike koje su ideološki utemeljene. Narativ osloboda, zakoni ograničavaju.

Što učiniti?

1. Razvoj strategije za prevladavanje političkog zastoja

Politika mora uvijek biti usmjerena prema građanima Evrope, dakle narativ mora biti mišljenje građana.

Treba težiti prema jasnom upravljanju Europom i strategiji prema susjedima, kao što su Rusija, Kina i SAD, kao osnovu za globalnog igrača (global player). Potrebna je reforma Vijeća Evrope – za prihvaćanje bitnih, jasnih odluka. Moramo se naučiti jezicima za sigurnost, migracije, financije i razvoj.

Evropa mora razviti perspektive za budućnost, pojasniti legitimaciju, dati transparentnost i pokazati prepoznatljivu, jasnu strukturu vođenja.

2. Inovativnost

Inovativnost i istraživanje moraju prihvatiti svi, ne samo na sveučilištima, nego još važnije izvan njih, u pogonima. Sve to dovest će do inovacijske snage, pomoću koje ćemo razviti tržište za 2050. godinu, koje nam je svima potrebno. Važna tema budućnosti je digitalizacija sa svim svojim slojevima, do umjetne inteligencije i robotike, kao i ljudski opstanak.

3. Mlada Evropa

Mlada Evropa je podlaga Evrope budućnosti. Potrebno je shvatiti ozbiljno i od nje uzeti korijene. Mladež je potrebno uključiti u političku raspravu. U mladeži je snaga inovacije.

Strategija za mladež znači povećano uključivanje mladeži. Dodatno, treba skratiti mandatne periode mandatarja, da bi se poticao protok mišljenja.

4. Evropa starijih

Rastuća promjena demografije pokazuje značajno starenje našega evropskoga stanovništva. Zbog toga se javljaju nove poteškoće u skrbi za starije. U ovom se času trebamo potruditi oko toga da ljudi ostanu u dobrom stanju, kako duhovno tako i tjelesno. Ne smijemo izgubiti iz vida temelj njihovih iskuenja, te ga moramo znatno bolje poštivati. U ovom času moramo produbiti dijalog između starijih i mlađih.

smeri enega cilja, kot je leto 2050.

Mentalno živimo v ozkem prostoru, ki pa ga moramo oblikovati tako, da vsak regionalni prostor prispeva k celotni kulturni stvaritvi. To pa bo mogoče le, če je zagotovljena svoboda razvoja in se ljudje, ki razvijajo, lahko zanašajo na svobodo. Evropa ne sme prevzeti vloge kot Grčija in rimsko cesarstvo. Ne smemo postati muzej.

Kaj je pomembno?

Evropa mora ostati živahen kraj prihodnosti. Danes že 30-letniki oblikujejo Evropo. Evropa je od ustanovitve z zapletenim upravljanjem prišla v slepo ulico. Zato »next Europe« – za »next generation«.

1. Demokratično načelo se uporabi povsod. Krepitev in upoštevanje nevladnih organizacij. Transparentnost za evropske občane.
2. Prava legitimacija Evrope. Pri volitvah v Evropski parlament morajo evropske stranke nastopiti kot kandidati, s čemer bo parlament imel pravo demokratično legitimacijo, v izmenični igri med večino in opozicijo.

Svoboda pomeni soodgovornost.

To pomeni naraščajočo transparentnost, ne pa zgolj učinkovito krizno upravljanje, temveč tudi razvoj strategije, ki temelji na narativu.

5. Povjerenje u budućnost

Ovdje je cilj da se Europa u budućnosti gradi na slobodi i da je sagledamo sa svim njezinim kulturnim dosezima, unutar cjeline koja je bogata napetostima. Europa sada ima raznolikost, koju pozdravljamo i koja upravo oblikuje šarm evropskog profila. Raditi u smjeru jednoga cilja, a to je godina 2050.

Mentalno, živimo u uskom prostoru kojega dakle moramo oblikovati tako da svaki regionalni prostor dođe do cjelovitog kulturnog ostvarenja. To će biti moguće samo ako je osigurana sloboda razvoja i ako se ljudi, koji su nositelji razvoja, mogu osloniti na slobodu.

Europa ne smije preuzeti ulogu koju imaju Grčka i Rimsko carstvo. Ne smijemo postati muzej.

Što je važno?

Evropa mora ostati živahan prostor budućnosti. Već danas 30-godišnjaci oblikuju Evropu. Evropa je od osnutka zbog zapletenog sustava upravljanja zašla u slijepu ulicu. Zato »next Europe« – za »next generation«.

1. Demokratska načela trebaju vrijediti posvuda. Jačanje i podržavanje nevladinih organizacija. Transparentnost za evropske građane.
2. Prava legitimacija Evrope. Na izborima za Evropski parlament kandidati trebaju biti evropske stranke, s čime će parlament imati pravu demokratsku legitimaciju, u izmjeničnoj igri između većine i opozicije.

Sloboda znači suodgovornost.

To podrazumijeva rastuću transparentnost, ne samo učinkovito krizno upravljanje, nego također i razvoj strategije koja se temelji na narativu.